



کتابخانه عمومی غیردولتی با هزینه شخصی خود در تهران.

۷. تقدیر از آقای بهاءالدین کلانتریان به دلیل تدوین آئین نامه و شیوه نامه ایجاد کتابخانه های عمومی غیردولتی و فعالیت در این زمینه.

۸. تجلیل از حضرت حجة الاسلام والمسلمین آقای سید جعفر میرعظیمی به دلیل ایجاد کتابخانه در مسجد حضرت ابوالفضل در شهر مقدس قم با بودجه ای بالغ بر ۶۵ میلیون تومان.

۹. تجلیل از آقای هادی تبسمی به دلیل ایجاد کتابخانه در مسجد النبی شهرستان قزوین با بودجه ای بالغ بر ۶۰ میلیون تومان.

۱۰. تجلیل از حضرت حجة الاسلام والمسلمین آقای ضیاءالدین نجفی به دلیل ایجاد یک باب کتابخانه در مسجد نبی اکرم (ص) در منطقه محروم تهران با بودجه ای بالغ بر ۷۰ میلیون تومان.

۱۱. تقدیر از آقای کمال الدین نصیری به دلیل فعالیت و نظارت در امور کتابخانه های مساجد.

۱۲. تقدیر از زحمات آقای حسن علیزاده مدیر ترویج و مشارکت مردمی جهاد سازندگی استان آذربایجان غربی به دلیل فعالیت در راه اندازی کتابخانه های روستایی استان آذربایجان غربی.

۱۳. تقدیر از زحمات آقای محمدرضا زمانی رئیس اداره ترویج و مشارکت مردمی جهاد سازندگی استان قم به دلیل فعالیت در راه اندازی کتابخانه های روستایی این استان.

۱۴. تقدیر از آقای ناصر صاحبی مسئول کتابخانه های عمومی روستایی استان خراسان به دلیل فعالیت در راه اندازی کتابخانه های روستایی استان خراسان.

۱۵. تقدیر از آقای محمدتقی شکری مدیر کتابخانه های روستایی در دبیرخانه هیأت امنای کتابخانه های عمومی کشور به دلیل فعالیت در هماهنگی مسائل کتابخانه های روستایی با دبیرخانه و وزارت جهاد سازندگی.

۱۶. تقدیر و تشویق از خانم پوراندهخت منوچهری کتابدار نمونه از استان سمنان (نفر اول).

۱۷. تقدیر و تشویق از آقای احمد اسد ایوبی کتابدار نمونه از استان همدان (نفر دوم)

۱۸. تقدیر و تشویق از خانم فاطمه ثمره قلعه ای کتابدار نمونه از استان کرمان (نفر سوم).

۱۹. تقدیر و تشویق از آقای موید شریف محلاتی کتابدار نمونه از استان فارس (نفر چهارم).

۲۰. تقدیر و تشویق از خانم فرح حسینی کتابدار نمونه از استان کهگیلویه و بویراحمد (نفر پنجم).

لازم به توضیح است که به افراد اشاره شده لوح تقدیر همراه با جوایزی توسط آقای دکتر شهیدی، آقای مهندس معین فر و آقای مسجد جامعی اهداء گردید.

پس از پذیرایی مدعوین از نمایشگاه کتاب نمونه کتب ارسالی دبیرخانه هیأت امنای کتابخانه های عمومی کشور بازدید به عمل آوردند.

گزارشی پیرامون کتابخانه امیرالمؤمنین (ع) شهرستان رشت

تهیه و تنظیم: حمید قهرمانی - کتابیون زمینی

مقدمه

بی شک کتابخانه از نشانه های بارز بالندگی فرهنگ و تمدن و مایه گسترش دانشها، قوام آئین ها و استحکام باور ملتهاست. بدیهی است با افزایش کتابخانه ها راهی برای ترویج فرهنگ کتابخوانی نیز در جامعه باز خواهد شد.

امروزه کتابخانه ها نقش بسزایی در پرورش افکار جامعه بویژه نسل جوان به عهده دارند. وجود کتابخانه در هر محله و شهری، باعث

تجمع جوانان در آن شده و مانع از ارتکاب جرم و جنایت و از طرفی باعث سلامت و بالندگی فرهنگی جامعه می گردد.

با توجه به اهمیت و نقش کتاب و کتابخانه در زندگی و تعالی فرهنگی عده ای از افراد جامعه کتابخانه را جزء لاینفک زندگی می دانند به طوری که آلدوس هاکسلی در متنی تحت عنوان "اگر کتابخانه من آتش بگیرد" به شرح آن پرداخته

و زندگی را برای خود غیرممکن دانسته اما از طرف دیگر وضعیت کتابخانه ها چه از نظر تعداد و چه از لحاظ سرویس دهی در سطح کشور چندان مطلوب و رضایت بخش نیست و راه درازی تا رسیدن به مقصود در پیش داریم. با نگاهی به آمار منتشره در می یابیم که باید تلاش گسترده تر و سریعتری بسوی اهداف فرهنگی داشته باشیم. میانگین سرانه مصرف کاغذ در



کشورمان حدود ۳/۲ کیلوگرم است در حالی که متوسط سرانه مصرف کاغذ در کشورهای روبه توسعه ۱۳ کیلو و کشورهای توسعه یافته ۴۷ کیلوگرم می‌باشد.^۱ و طبق آمار بدست آمده میانگین میزان مطالعه برای هر ایرانی در روز تنها ۱ دقیقه است.^۲

جهت مقایسه آمار نشان می‌دهد که ۵۲٪ دانشجویان فرانسوی به طور متوسط حداقل در ماه یک کتاب مطالعه می‌کنند.^۳

از طرفی طبق آمار منتشره وضعیت کتابخانه‌های ما نیز چندان جالب نیست، تعداد کتابخانه‌های عمومی در حال حاضر حدود ۹۵۰ واحد می‌باشد که تا پایان برنامه دوم توسعه باید به حد مطلوب ۱۲۰۰ واحد برسد.^۴

برآورد تعداد کتابخانه‌های عمومی مورد نیاز در سال ۱۳۷۷ در کل کشور و استان گیلان

جمعیت باسواد شهری (۱۳۷۷)	تعداد کتابخانه عمومی مورد نیاز (۱۳۷۷)	تعداد کارمندان	کارمند متخصص و کارآمد
ایران	۳۶/۷۸۳/۶۷۱ نفر	۱۱۹۹ باب	۱۸۳۹۲ نفر
گیلان	۹۸۰/۷۴۹ نفر	۵۲ باب	۴۹۰ نفر
			۶۰۶۹ نفر
			۱۶۲ نفر

و اما کتابخانه عمومی چیست و چه وظیفه‌ای به عهده دارد؟

بیانیه ۱۹۹۴ یونسکو درباره کتابخانه‌های عمومی می‌گوید:

«کتابخانه عمومی دروازه‌ای است به سوی دانش که شرایط اساسی را برای یادگیری مداوم، تصمیم‌گیری مستقل و توسعه فرهنگی افراد و گروه‌های اجتماعی فراهم می‌آورد.^۵

حال در این چارچوب و با این آمار که به اختصار ذکر شد باید وضعیت خود را بررسی کرده و به برنامه‌ریزی و توسعه فرهنگی کشور پرداخته و چاره‌جویی کنیم.

در اینجا شرحی از چگونگی وضعیت کتابخانه عمومی حضرت امیرالمؤمنین (ع) واقع در شهرستان رشت که اخیراً بازگشایی شده تقدیم علاقمندان می‌نمایم.

کتابخانه امیرالمؤمنین (ع) به همت و تلاش یکی از علماء محبوب منطقه یعنی حضرت آیتا... سید مجتبی رودباری دام ظلّه و با فداکاری و گذشت یکی از تجّار شهر (حاج آقا اصغر نیا) در

تاریخ ۶۹/۱/۱۰ برابر با ۱۳ رجب ۱۴۱۱ مصادف با ولادت حضرت امیر (ع) شروع به احداث گردید و در تاریخ ۷۴/۵/۲۴ برابر با ۱۷ ربیع الاول ۱۴۱۶ مصادف با میلاد حضرت رسول (ص) افتتاح شد (کار ساختمان سازی به پایان رسید) و از تاریخ ۷۴/۷/۱ روز میلاد حضرت زینب (س) رسماً شروع به کار کرد.

میزان مخارج جهت ساخت کتابخانه تقریباً ۵۵۰۰۰۰۰۰ ریال بوده که ۷۰۰۰۰۰۰۰ ریال آن از سهم مبارک امام (ع) با اجازه آیات عظام و مراجع تقلید صورت گرفته است.

مساحت زمین ۷۰۰ مترمربع و سطح زیربنا بالغ بر ۱۲۲۰ مترمربع است. طبقه همکف شامل پارکینگ - نگهبانی - موتورخانه - دستگاه‌های بهداشتی - بخش اداری. طبقه اول: مخزن کتاب - پیشخوان - سالن مطالعه خواهران. طبقه دوم: دو سالن مطالعه جهت برادران که ظرفیت سالن‌ها ۴۰۰ نفر می‌باشد.

تعداد کتاب‌ها در کلیه رشته‌ها حدود ۷۰۰۰ - ۶۰۰۰ جلد می‌باشد که کار فیش‌نویسی و

شماره‌گذاری آن همچنان ادامه دارد. و بیشتر کتابها از طرف سازمانها و افراد (حقوقی و حقیقی) اهدا شده است.

اعضای عادی کتابخانه در حال حاضر حدود ۲۷۰۰ نفر می‌باشد که $\frac{1}{3}$ آن را خواهران تشکیل می‌دهند.

اعضای دائم و هئیت امنای کتابخانه نیز حدود ۲۵ نفر می‌باشند. کارکنان و پرسنل کتابخانه ۵ نفر می‌باشند. تعداد مراجعه‌کنندگان روزانه بین ۵۰۰ - ۴۰۰ نفر می‌باشد و ساعات کار کتابخانه در حال حاضر به صورت دو شیفت از ۸ صبح تا ۱۲ ظهر و ۲ بعدازظهر الی ۸ شب می‌باشد.

در حال حاضر کتابخانه کتاب امانت نمی‌دهد و هیچ مجله و روزنامه‌ایی را نیز مشترک نمی‌باشد.

شرایط عضویت کتابخانه تکمیل فرم اشتراک (عضویت) + ۲ قطعه عکس و پرداخت ۶۰۰۰۰ ریال حق عضویت سالیانه می‌باشد. هزینه‌های جاری کتابخانه نیز از حق عضویت



اعضاء بعلاوه کمک‌های مردمی و امور وقفی کتابخانه بدست می‌آید و در حال حاضر نیز از فضای پائین کتابخانه یک باب کتابفروشی و لوازم التحریر فروشی در حال احداث می‌باشد. کتابخانه امیرالمؤمنین علی (ع) رشت که حدود یکسال است بازگشایی شده و به فعالیت پرداخته با وجود کمبودها و نواقص مذکور و با توجه به تعداد کتب ناچیز و اندکی که اکثر آنها نیز مذهبی و دیسی می‌باشد، ولی از لحاظ سرویس‌دهی، فضای بزرگ و مطلوب، نمازخانه، امکانات رفاهی، و آمادگی جهت راه‌اندازی و توسعه بیشتر از موقعیت مناسبی برخوردار است و همچنین کتابداران خوش‌رفتار و مؤدبی را داراست و آینده روشنی برای آن پیش‌بینی

می‌شود. و امید داریم به همت و تلاش دولتمردان و همچنین مردم فهیم و کتابخوان شاهد احداث و بازگشایی کتابخانه‌های خصوصی بیشتر و بزرگتر و کاملتری باشیم. * قابل ذکر است که در شهرستان رشت به جز چند کتابخانه محلی و کوچک که چندان قابل استفاده نمی‌باشد کتابخانه عمومی بزرگ دیگری فعال نمی‌باشد و به جز کتابخانه ملی رشت که سابقه طولانی با حجم کتاب بالایی دارد که البته مشکلات خاص خود را داشته و امانت‌دهی ندارد و هنوز به سیستم علمی شماره‌گذاری و فیش‌بندی نشده و هزار مشکل دیگر، کتابخانه بزرگ و مجهز دیگری در حال حاضر فعال نمی‌باشد.

یادداشتها

۱. معاونت فرهنگی وزارت ارشاد - اطلاعات پنج‌شنبه ۲۶ مهرماه ۷۵.
۲. سروش، ش ۸، ۹ ص ۷۲. آبان ۷۵.
۳. اطلاعات، پنج‌شنبه ۳ آبان‌ماه ۷۵.
۴. مجله دانشگاه انقلاب، ویژه هفته کتاب، آذر ۷۳.

5. IFLA Journal, Vol 21, No 1, 1995, P.66

گزارشی از کتابخانه عمومی عمادالدین رضایی همدانی روستای اکنلو

